

следует шире использовать для посадок в городах. Ягоды жимолости татарской имеют горький вкус, но, несмотря на это, охотно поедаются многими птицами, в первую очередь славками. Первостепенным кормовым растением для некоторых птиц является лох (дубонос, свиристель, фазан, серая куропатка и др.). Ирга дает рано созревающие сладкие ягоды, которые едят очень многие птицы, в том числе и воробьи, но она быстро опадает. Ягоды рябины и боярышника – важный осенний корм для дроздов, славков, зорянок, зимний – для снегирей, свиристелей и пр. Рано созревающие и осыпающиеся ягоды шелковицы очень привлекают птиц. Скворцы стаями посещают деревья с созревшими ягодами и за несколько посещений очищают дерево. Охотно клюют шелковицу и воробьи; всего на ней нами отмечена кормежка 42 видов птиц. Плоды облепихи очень сочные, поэтому в засушливых местах уже в сентябре бывают склеваны птицами.

Плоды дикой яблони и дикой груши едят славки, дрозды и даже большие синицы. Кизильник привлекает сравнительно немногих птиц, его плоды птицы используют после объединения рябины, облепихи, можжевельника. Кормовыми растениями служат также боярышник, малина, ежевика, свидина, крушина, бересклет, черемуха, шиповник и др. Птицы редко поедают ягоды снежноягодника и бирючины (зеленушка, черный дрозд), семена аморфы (чиж), платана (щегол). Ягоды каркаса поедают птицы 20 видов (грач, сойка, дрозды, дубонос и др.), семена белой акации – 8 видов (грач, сорока, рябинник и др.). Перспективными видами для города с учетом потребностей птиц также являются дикий виноград, калина, амурский бархат, черноплодная рябина, золотистая смородина.

СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГОЛУБОВОДСТВА: УТРИМАННЯ І РОЗВЕДЕННЯ МЕЛІТОПОЛЬСЬКИХ ВИСОКОЛЪОТНИХ ГОЛУБІВ

Кошелєв Олександр Іванович

д. б. н., проф. кафедри екології та зоології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Ладна Діана Дмитрівна

слухач Мелітопольської МАН

Гордістю і національним надбанням України є українські породи домашніх голубів. Серед 26 визнаних вітчизняних порід заслужене визнання отримали «Мелітопольські голуби» з групи високолотних, яка виведена та удосконалена у м. Мелітополь. Породу голубів «Мелітопольські» бере свій початок в 1974 році. Кліматичні і погодні умови Мелітопольщини були сприятливі для утримання та формування польоту високолотних голубів, сприяли виведенню нової породи.

Мелітополь вважається центром спортивних і високолотних голубів. Голубівники беруть участь в національних та регіональних виставках, отримують призові місця. В місті щорічно проводяться навесні і восени виставки-ярмарки декоративних птахів. Голубівництво – єдине мистецтво, що демонструється в двох середовищах: на суші (виставки, конкурси, олімпіади) і в повітрі (гон, змагання на швидкість повернення додому), а за сумарним естетичного впливу на людину, за повнотою вражень і витонченості нюансів йому важко знайти рівних. Спілкування з домашніми голубами дозволяє людині зблизитися з природою, дізнатися її таємниці і полюбити тваринний світ. Велику роль голуби грають у вихованні у дітей найцінніших якостей: любові до природи, відповідальності за довірену підлітку живу істоту, цілеспрямованості у виконуваній роботі.

Голуби породи «Мелітопольські» відносяться до групи безкружного польоту, за стилем польоту – «стовпові» або «метелики». З усіх високолотних порід такий унікальний стиль польоту мають лише мелітопольські голуби. Мелітопольські голуби при підйомі в політ і при посадці не роблять кіл, а піднімаються і опускаються вертикально; піднімаються вони високо і, як жайворонки, вгорі стоять на одному місці, на висоті 500–1000 м і вище протягом 2-3 годин. Голуби безкружного польоту мають 4 основні стилі: «жайворонок», «метелик», «торцевий» і «серпастий». При утриманні та розведенні голубів породи «Мелітопольські» оптимальним є голубники на стовпах. При обмеженні можливості польоту, рекомендують їх містити в наземних вольєрах.

Популярність цих голубів свого часу заслужила їм погану долю. Багато гарних голубів цієї породної лінії продали в інші регіони країни, тому в Мелітополі чистокровних високопородних «дutih» залишилося дуже мало. Вони стали дуже цінними і дорогими. Тому їх беруть, майже перестали випускати літати. Лише окремі мелітопольські голубівники ганяють цих голубів, а в основному їх використовують на «подкідухах». Які вони мелітопольські «дutih»? У спокійному стані ці голуби виглядають дуже елегантно. Їм притаманні деяка ставність і елементи декоративності. Тому ними можна милуватися не тільки в польоті, але і на землі. Краса польоту мелітопольських «дutih» заворожує. Це елітна лінія високолотної безкружної породи, і по естетичності сприйняття вони по праву стоять поруч з очаківськими серпасто-виворотними голубами. Птахів в залежності від малюнка оперення поділяють на білохвостих, кольоровобоких, мартинів (з кольоровими крилами, спиною і головою), «мурих» або «кромаків» (строкаті). Кольорове оперення має бути яскравим, насиченим і рівномірно забарвленим, шия і груди з металевим блиском.

Виставки зазвичай проводяться з грудня по березень. Нерідко їх влаштовують в лютому – початку березня, коли птахи повністю перелинявши та не приймають участь у розмноженні. На виставки голубів привозяться птиця, яку любителі розводять тільки для краси. Вона повинна радувати око і душу людини, а саме в голубника, не в польоті, а у виставкової клітці, де можливо вловити деталі складання її тіла, відтінки забарвлення оперення, структуру пір'яних прикрас, до єдиної пір'їнки правильний малюнок.

Для льотних голубів проводяться спеціальні виставки за стандартом, але для того, щоб на них допустили птахів, їм необхідно налітати в офіційних змаганнях кількість годин, які офіційно оформлені і підтвержені документом. Також голуби широко використовуються в Мелітополі під час проведення різних міських громадських заходів (День міста, Весілля, День визволення міста від німецьких загарбників, Свято закінчення навчання в школах та вузах та інші).

Вони зазвичай беруться в оренду в суботу та неділю у досвідчених фермерів, з умовою, що вони будуть неподалік від їхнього будинку. В іншому випадку вони не повернуться самостійно до себе. Даний спосіб має безліч переваг – можна не турбуватися про підгодівлі і догляді. Якщо враховувати, що на весіллях використовують таким чином цих голубів, то в тиждень можна заробити близько 3000 гривень.

Голубиний бізнес є чудовою додатковою роботою, яка з часом може стати головною для голубівника. За результатами анкетного опитування нами з'ясовано, що більшість жителів міста в незалежності від статі і віку з любов'ю ставляться, як до породистих, так і до диких сизих голубів. Вони хочуть відвідують щорічно виставки-ярмарки голубів та інших тварин, що проводяться в місті.

Економічні показники діяльності приватного голубника середнього розміру, де міститься 10–15 пар маточного поголів'я, а протягом року 30–50 пар молодих птахів виглядають таким чином: будівництво вольєра – 17500 грн.; щорічні витрати (поточний ремонт, підготування догляду за голубами (дезінфекція, придбання переносних кліток для виставок, транспортування голубів на виставки, придбання кормів, придбання медикаментів (вітаміни, мінерали, ліки від хвороб), придбання породистих голубів (для освіження крові), втрати голубів від захворювань та хижаків, під час гонів, придбання фототехніки, придбання ножних кілець, придбання годівниць, поїлок) – 69500 грн., а реалізація вирощеного поголів'я – 4000 грн.

Утримання і розведення голубів декоративних і льотних порід дуже популярно серед жителів міста Мелітополя, незважаючи на значні матеріальні витрати їх власників.

СЕЗОННЫЕ АСПЕКТЫ ОРНИТОФАУНЫ В РАЙОНАХ МНОГОЭТАЖНОЙ ЗАСТРОЙКИ Г. МЕЛИТОПОЛЯ

Кошелев Василий Александрович

к.б.н., доц. кафедры экологии и зоологии Мелитопольского государственного педагогического университета имени Богдана Хмельницкого

Сороцкая Екатерина Юрьевна

студентка специальности «Экология» Мелитопольского государственного педагогического университета имени Богдана Хмельницкого

Сусла Юрий Юрьевич

студент специальности «Экология» Мелитопольского государственного педагогического университета имени Богдана Хмельницкого

Онищенко Юлия Александровна

студентка специальности «Биология» Мелитопольского государственного педагогического университета имени Богдана Хмельницкого

В течение 2015-2017 гг. в районах многоэтажных застроек проведено 40 учетов. В них зарегистрировано 62 вида птиц, в том числе 9 оседлых, 17 гнездящихся перелетных, 25 зимующих (помимо 9 оседлых) и 18 встречающихся весной и осенью на пролете. Всего же на территории города (площадь км²) зарегистрировано 170 видов птиц, в т.ч. 104 гнездящихся.

Основу летней орнитофауны этого типа урболандшафта составляют два вида воробьев, кольчатая горлица, сизый голубь, черный стриж (вместе 80%). Субдоминантами являются скворец и большая синица, а также, в порядке убывания численности: зеленушка, белая трясогузка, деревенская ласточка, щегол. На долю остальных (21 вид) приходится около 5% всего населения, т.е. примерно столько же, сколько на двух субдоминантов — скворца и большую синицу. С 2001г. в городе практически исчезла городская ласточка. В целом население птиц урболандшафта гораздо беднее и однообразнее, чем в ландшафтах сельского типа, причем ниже как общая численность птиц, так и отдельных видов — доминантов и субдоминантов. Так, численность гнездящихся в городском ландшафте большой синицы в полтора раза ниже, чем в сельском ландшафте, скворца - вдвое; кольчатой горлицы - втрое. Еще больше различия в численности у таких видов, как кольчатая горлица, грач, сорока, которые являются субдоминантами в сельском ландшафте и чрезвычайно редко встречаются в городском. Только у двух видов-субдоминантов - зеленушки и белой трясогузки - летняя численность в городском ландшафте не ниже, чем в сельском. Из них зеленушка интенсивно осваивает в городке участки с высокими старыми деревьями. Белая трясогузка находит удобные для гнездования места в пустотах под крышами многоэтажных домов, пищу в виде различных мух